

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.
* * *
Rokopisi se ne vračajo.
* * *
List izhaja vsak dan razun no-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
* * *
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
* * *
Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.
* * *
Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.80
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserate) se
plačuje od četrtoštopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 46.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 26. februarja 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Vnanja politika in parla- ment.

Konec.

In kaj je pridobila z dosedanjo politiko na Balkanu avstrijska država kot taka? Le pogledimo. Gospodarske in dinastične razmere v raznih balkanskih državah so Avstrijo naravnost silile, da bi bila nastopila kot balkanska država ter da bi na naraven in neprisiljen način brez vseh nasilnosti prevzela vodilno ulogo na Balkanu. Trideset let je vladala v Bosni in Hercegovini; naj bi se bila potrudila napraviti iz teh dveh dežel gospodarski in kulturni Eldorado srbakega naroda, v katerem bi se vsak, bodisi pravoslavni, katolik ali mohamedan čutil svobodnega in doma. Ako bi bila to storila, bi si pač vsak, kdor živi pod kruto vladno tiranskega Nikole v Črni gori ali pod vladno slabotnega Petra Karagjorgjevića v Srbiji, ki nima druge skrbi, kakor to, kako bi se očuval na svojem prestolčku, želel združiti se s to srečno deželo Bosno in Hercegovino, v kateri vlada popolna svoboda in se narod kulturno in gospodarski razvija kakor nikjer drugod na Balkanu. To doseči bi v resnici ne bilo težko, pa to se ni doseglo in za tem se tudi ni težilo. Naši „odločilni“ krogi so tudi v Bosni absolutno gospodarili ter skrbeli bolj za spopolnitev policijskega sistema ko za blaginjo naroda, tirali so visoko nemško centralistiško (grossösterreichsko) ali pa veliko madžarsko politiko, kjer je bila jugoslovanska politika edina na mestu, edina državni celoti na prospeh. Posledica je bila ta, da vlada v Bosni in Hercegovini taka in še večja nezadovoljnost ko drugod v Avstriji in na Ogrskem, da noben Srb, noben Hrvat ne vidi v Bosni in Hercegovini onega

Eldorada, s katerim bi se rad združil v politično in kulturno celoto, da se mariveč vsakdo boji one pesti, ki tlači te dve deželi in grozi sedaj Srbiji s kazensko ekspedicijo do Niša!

Ni je bilo še izrečene bolj nepremišljene grožnje ko ta. Tega nam še pozni rodovi ne bodo pozabili, da smo njihovim prednikom grozili s kazensko ekspedicijo zato, ker se je nek kraljevič s svojo stranko širokonstil v Belemgradu in v svoji onemoglosti grozil mogočnemu sosedu z vojsko. Srbski narod ne misli na vojsko, srbski narod hoče samo živeti in po pravici zahteva, da se mu dajo neke garancije za svojo gospodarsko samostojnost. Ako vsakdo kaj dobi, ako vsakdo dobi več nego mu je neobhodno potrebno, treba tudi Srbom priznati vsaj to, kar jim je za golo življenje potrebno. Mesto tega sčenejo naši vodilni krogi in njih nemški klerikalni častniški pomočniki na vojsko, ter grozijo s kazensko ekspedicijo! To je brez milosti kompromitiralo našo balkansko politiko ter nam za nedogledno dobo onemogočilo vsak napredek.

Čas je torej, da se tej fevdalni nemško-centralistiški in veliko-madžarski vnanji politiki napravi za vselej konec. Slovansko jednoto čaka v tem obziru velika naloga. Ako hoče postati v resnici uplivna in ugledna parlamentarna organizacija, naj se postavi na stališče federalizacije in demokratizacije države in naj se še posebno potegne za to, da se v naši vnanji državni politiki uveljavijo slovanska in demokratična načela. Avstrija bode imela samo kot slovanska in demokratična država na Balkanu bodočnost, kot nemško-centralistiški Grossösterreich ali kak Kossuth-Wekerlov mongolski kanat si pa nakoplje mržnjo vseh balkanskih

narodov in vsega civiliziranega sveta in konec bo tak, kakoršen je bil v minolem stoletju v Italiji, katero je za večno zgubila. Doba nemško-madžarske velikaške vnanje politike je doživela žalosten polom in je prinesla Avstriji ogromne materialne in moralne zgube. — Čas je, da se začne doba nove demokratične in pod vplivom slovanske večine stoječe vnanje politike. Bode li slovanska jednota dovolj močna, da izvede v interesu države in dinastije to reformo? Naj te ugodne prilike ne zamudi. Ogorčenost vseh svoj krub težko služočih slojev avstrijskega prebivalstva proti sedanjemu neodgovornemu absolutističnemu sistemu vnanje državne politike je ogromna. Narodi so siti tega, da bi se omejena in neodgovorna družba še nadalje igrala z njih živlenskimi interesi, da bi stavila njih življenje in gospodarske koristi v nevarnost ter jim vsled svoje nezmožnosti, nepoznanja gospodarskih, političnih in kulturnih razmer doma in na tujem, nalagala ogromna bremena na denarnem in krvnem davku ter ovirala zdrav razvoj države na zunaj in na znotraj. Čas slovanstva in demokracije je napočil, ako ga voditelji slovanske jednote zamudijo, bodo sami odgovorni za posledice. Kar je enkrat zamujeno, se nikdar več ne povrne in če kedaj, je danes čas, da se vnanja politika demokratizira in prilagodi koristim slovanske večine v državi. Ljudstvo je dozorelo in odločno zahteva, da se brez njega in proti njemu ne dela več „velika“ vnanja politika, da se brez njegovega dovoljenja in njegove kontrole ne praznijo več državne blagajne v vojne svrhe. S to idejo postane lahko Slovanska jednota vodilna parlamentarna skupina. V ta namen treba samo odločnosti in sprecnosti. Slovanskim

politikom želim, da bi imeli obojega dovolj.

XI. — VIII. plačilni razred državnih uradnikov in — učiteljstvo.

(Piše učitelj A. P.)

Dalje.

III.

Kakor omenjeno, učiteljstvo ne zaostaja s svojo sedanjo plačo za izobrazbo uradnikov XI—VIII. plačilnega razreda. Kmečki fant z le ljudskošolsko izobrazbo, navadni drvar in konjski hlapec lahko postane uradnik in pride v omenjene plačilne razrede. Po dovršeni vojaški službi prestopi k orožnikom in po 12 orožniških službenih letih dobi uradniški certifikat ter lahko postane državni uradnik.

Pa tudi falirani dijaki lahko dosežejo plače državnih uradnikov XI do VIII. plačilnega razreda; če pa učiteljstvo zahteva enake plače, pa so naše zahteve baje „skrajno neprevidne, pretirane in absolutno neizvedljive.“

V ilustracijo uradniških in učiteljskih plač naj navedem primer.

Bila sta dva prijatelja, eden je padel v 2. letniku v učiteljsko in ker ni vedel kam drugam, je šel prostovoljno k vojakom. Drugi pa, ker je bil nadarjen in priden, je študiral dalje ter postal učitelj. Prostorvoljec je služil dalje kot podčastnik, da je dobil uradniški certifikat. Vstopil je potem k davkarji in ker se mu štejejo službena leta od dneva nabora — bil je takrat 18 let star — stopi po 35 letni službeni dobi, ko je star šele 53 let, v pokoj s polno pokojnino, in sicer po 8. činov. razredu z nič manj kot 4966 K.

Njegov sovrstnik pa, ki je dovršil učiteljsko, je postal, ko je bil 21 let star, provizoričen podučitelj, napravil je čez 2 leti izkušnjo sposobnosti ter bil potem 15 let definitivni podučitelj. Podučiteljska leta — definitivna namreč, ker se provizorična itak čisto nič ne štejejo — se štejejo 3 le za 1, 15 pa torej le za 5. Ko je ta učitelj star 53 let — ko gre njegov sovrstnik, bivši eksdijak, kot davčni nadkontrolor že s polno penzijo 4966 K v pokoj — ima ta siromak šele 21 službenih let ter šele 1950 kron plače — torej za 3016 K manj nego oni ob istem času penzije. Zato pa mora učitelj služiti še 19 let, da dobi v najboljšem slučaju 3200 kron penzije; torej ima, ko je služil do 72. leta svoje starosti, še vedno 1766 K manj penzije nego njegov srečni tovariš, ki je šel že s 53. letom v pokoj.

Ta slučaj je resničen, ni mogoče le fabula. Je pa še mnogo slučajev, ki še bolj kažejo, kako kričeče so razmere pri učiteljstvu, če se jih primerja razmeram drž. uradnikov.

Dalje prihodajče.

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

27

Češki pisal Svatopluk Čech. — Poslovenil
Stanko Svetina. Dalje.

„O tem sem že res nekaj slišal in bral. Toda čemu so pravzaprav Husa sežgali, tega ne vem dobro. Mislim, da je razlil jesih z gospodi patri. Vyskočil je povedal nekoč, da je bil Hus baje krivoverec —“

„Hus — krivoverec,“ je skoro zakričal Domšik, zablisnil je z očmi in je prijel za mečev ročnik. „Hus, ki nam je oznanjeval pravo božjo besedo, ki je hotel očistiti cerkev različnih blodenj in grdihi ljudskih iznajdb in ji povrniti apostolsko čistost, Hus, ki je grajal ošabnost, lakomnost in nenravnost slabih duhovnikov, po katerih maščevanju je bil krivo obsojen in nečastne smrti usmrčen na večno sramoto naše zemlje in češkega imena — Hus, da je krivoverec, praviš, ti nizki bogokletnik?“

Pri tem je jezno silil v Broučka, škripaje z zobmi in rožljaje z meče-

vim ročnikom, da se je oni ves tresoč se umikal in v stiski jecljal: „Saj jaz ne pravim, da je bil Hus krivoverec — rekel je to nekoč pri pivu Vyskočil, ko se je kregal s Klapzubom, kateremu od nekdanj v šali pravimo husit... In Vyskočil je krojač — ima delo v semenišču — to se ve, da je klerikalen, ker se od klerikov živi. Ampak jaz nimam konečno nič proti Husu; saj sem sedel „pri petelinu“ vedno prav pod njegovo sliko.“

Čeprav je Domšik ta izgovor le deloma razumel, se je vendar-le pomiril. Odstranil je roko od meča in je vprašal živo: „Ali hočeš torej odstopiti od papeških blodenj in postati privrženec nauka Husovega?“

To je bilo kočljivo vprašanje. Gospod Brouček je v zadregi molčal in se je praskal za ušesi. „Lepa reč!“ mislil si je. „Kar si živ, se nisi dosti brigal za vero in sedaj prideš v tako zagato! Da bi postal husit, lepa hvala. Tak husit, o kakršnih je govoril nekoč norčavo gospod doktor Rieger v mestni hiši — tak husit, ki preganja dobro rejene škofo, tak sem veselega srca tudi jaz, vsaj do sv. Martina. Ampak da bi morda — takorekoč — kake neumno-

sti z vero — to se pravi — proti gospodom patrom — morda celo s takim zobastim cepom — lepa hvala. In pravzaprav še dobro ne vem, kako vero so imeli ti ljudje. Slišal sem le, da niso delali baje z drugoverci nikakih posebnih prošenj...“ Vselej ga je spreletel mrz po hrbtu, ko se je spomnil na nekatere prigodbice, ki jih je o tem slišal in bral.

Janko od zvona je gledal medtem nepotrpežljivo na neodločnega Broučka in ker ni dočakal odgovora, je nadaljeval zopet z neprijaznim glasom: „Meni se zdi, da nočeš odpreti svojega srca čisti postavi božji in da nameravaš vztrajati v svojih blodnjah. Ako je temu tako, odidi hitro iz mesta, zakaj vedi, da netrpimo v Pragi nobenega podeno podobo. Peljem te sam pred vrata, ker bi se drugače zgodilo, da bi ne odšel zdrav odtod. Sicer te tam zunaj najbrže tudi ne bode dobro. Ako se srečaš z nemškimi križarji, užiješ dosti hudega; zakaj brez milosti sežgo vsakega Čeha, ki jim pride v roke in kateremu je vseeno če je husit ali katolik. —“

Ta opomin je imel zaželjen učinek.
Dalje prib.

Politična kronika.

o Avstro-srbski spor. Položaj je aplošno ugodnejši, nade na ohranitev miru rastejo. Velesile še niso popolnoma jedine v tem, kak skupen korak naj bi storile, da zaprečijo vojsko in omogočijo mirno sporazumljenje, vendar se čedalje bolj jasno kaže, da ni več daleč do mirne rešitve tega spora. Odločilni dunajski krogi so izjavili, da je Avstrija pripravljena dati Srbiji važne gospodarske koncesije, katerih pa v tam trenutku ne more natanko precizirati. Na to pa ni misliti, da bi Srbiji in Črnigori odstopila kak teritorij. Kakor hitro Srbija oficijelno izjavi, da ne zahteva, naj se ji odstopi kako ozemlje in to dokaže s tem, da razoroži, je Avstrija pripravljena sprejeti posredovanje velesil, v koliki meri naj se določijo gospodarske koncesije Srbiji. „Times“ piše, da ker ni pričakovati, da bi Avstrija Srbiji odstopila kako ozemlje, bode pač neizogibno, da se skliče konferenca velesil, na kateri naj se reši avstro-srbski spor. „Daily Telegraph“ piše, da bi imela vojska proti Srbiji tudi za Avstrijo pogubne posledice, ker bi vzbudila v vsem srbskem prebivalstvu revolucijonarno strujo. Nemčija si prizadeva izogniti se vsakemu konfliktu z Rusijo, ker predobro ve, da bi vsaka koncesija ruske vlade ruskim Poljakom nasproti nengodno uplivala na Poljake na Poznanjskem. To hoče nemška vlada zaprečiti in se bode prilagodila tudi v tem vprašanju ruskemu stališču. Angleški list končuje s svaritvijo, naj se Avstrija ne zanaša preveč na oslabljenje Rusije. Vojsko zapreči prav lahko s tem, da zasigura Srbiji prosto tržno pot do Adrije. To je, kakor se naši čitatelji še spominjajo, tudi biv. srbski minister Gjorgjevič predlagal. Ruski uradni listi povdarjajo miroljubnost Rusije in pripravljenost mirnim potom rešiti ta spor. Glasilo kadetov „Slovo“ pa piše, da Rusija ne sme zapustiti Srbije in ne sme trpeti, da bi avstrijske čete vzele Belgrad. Tudi italijanski listi povdarjajo potrebe mirne rešitve spora potom posredovanja velesil. Srbski minister vnanjih reči Milovanović je izjavil dopisniku „Matina“, da po njegovem mnenju ne pride do vojske. Srbija je spolnila vse nasvete velesil, za oboroževanje je izdala skupaj samo 16 mil. Zato upa, da bodo velesile podpirale nje zahtevo, naj se uresniči terorizirajna zveza med Srbijo in Črnogoro.

o Preiskave proti češkim radikalcem se nadaljuje. Včeraj je bila hišna preiskava v tajništvu narodnih delavcev in v uredništvu „Češkega slova“. Iskali so pisma, katera so vojaki pisali Klofačevemu glasilu.

o Jugoslovanski poslanci so užaljeni, da jih ministerski predsednik ni povabil na posvetovanje o omogočenju parlamentarnega delovanja. Naši poslanci so sicer v opoziciji, pa o tem vprašanju bi se moral načelnik vlade pač tudi z njimi posvetovati. To prezirjanje vlade jim bode tembolj olajšalo prestop v odločno opozicijo.

v Slovanska jednota. Koresp. „Centrum“ prinaša poročilo, v katerem pravi, da se tekom prih. tedna snide izvrševalni odbor Slov. jednote, kateri bo svoje taktične ukrepe predložil parlamentarni komisiji v pretres. Pokazalo se bo, ali ne je ta jednota življenja zmožna ali. Večina je za opozicijo pa proti obstrukciji, češki agrarci in radikalci se pa še niso odločili za to ali ono taktiko. Nadjati se je, da bodo radikalci za navadno opozicijo, ker jim mora biti mnogo na tem ležeče, da v parlamentu odvrnejo od sebe sum ve-

leizdajstva, kateri jim je hotela Bienenrthova vlada s preganjanji naprtiti. **v Nemškonacionalne stranke** so se izrekle proti temu, da bi se sklenila s kršč. soc. formalna zveza ali tako zvani nemški blok, ker bi to vzbudilo v volilcih nejevoljo, so pa za to, da se z njimi v narodnih vprašanjih (ali res samo v narodnih?) solidarno postopa. Nemški nacionalci so tudi za to, da se glasuje za državne neobhodnosti ter da se jezikovni zakon za Češko čim prej reši. To nam kaže, da je Nemcem prav mnogo na tem ležeče, da se čim prej uzakoni Bienenrthov jezikovni načrt, ki je njim ugodnejši, kakor kateri koli poprej.

o Položaj. Ministerski svet je sklenil sklicati parlament dne 10. marca ter je o tem že obvestil predsedništvo obeh zbornic. Predsedništvo sestavi dnevni red, katerega prva točka bo volitev predsednika in podpredsednikov. Najstariši poslanec dr. Funke bo predsednik dokler se zbornica ne konstituirajo; izvoljeni predsednik predloži potem dnevni red s prvim čitanjem predloge o določitvi rekrutov; predloga o aneksiji in o socialnem zavarovanju se odstopita, ako bode mogoče, brez prvega čitanja odsekom. Nekoliko dni pred otvoritvijo novega sešanja se snide konferenca klubovih predsednikov, da se dogovori o konstituiranju zbornice in o delovnem programu. Prejšnji podpredsedniki bodo bržkone zopet izvoljeni; kršč. socialci zahtevajo predsedniško mesto za se, si niso pa še popolnoma na jasnem, koga bodo za predsednika predlagali. Posl. dr. Pattai se, kakor „Arbeiterwille“ poroča, sam kandidira, klerikalci pa zahtevajo to mesto za bivšega poljedelskega ministra dr. Ebenhocha, z druge strani pa zahteva Slovanska jednota, kot najmočnejša parlamentarna organizacija predsedn. mesto zase. Min. predsednik bo podal v prvi seji obširni ekposé, v katerem bo opisal težavni položaj naše države na zunaj ter pozval stranke, naj temu primerno uredijo svoje postopanje ter naj ne ovirajo parlamentarizma. Vlada vstraja na tem, da naj se predloge rešijo normalnim potom in ne v obliki nujnih predlogov. Vlada hoče vladati s parlamentom in bode dala zbornici priliko z dejanjem dokazati ali je za parlamentarizem ali proti njemu. Ti nameni vlade so sicer prav lepi, dobro bi pa bilo, ako bi bila „močna“ vlada te nepotrebne parlamentarne počitnice uporabila v to, da bi bila odstranila vse to, kar se stavi na pot rednemu parlamentarnemu delovanju in ako bi bila prevzela inicijativo v akciji za uresničenje sprave med narodi in strankami. Tega pa ni stavila, pač je pa grozila, da parlament takoj zopet zaključí ali celo razpusti, ako ne bo sposoben za normalno delovanje. Mešč. stranke so čisto nezmožne iz svoje moči priti do sporazumljenja, vlada je preslabotna, da bi prevzela vodstvo v tem obziru — zato je pesimizem, ki vlada v poslanskih krogih opravičen.

o V ogrskem parlamentu se nadaljuje debata o predlogi o rekrutih. V imenu stranke neodvisnosti sta govorila posl. Szapancs in Molnar proti predlogi. — Parlament je zaključil splošno debato in sprejel predlogo kot temelj za podrobno debato. Nadaljuje se debata o davčni reformi. Govori se, da bo ogrski parlament 3. marca odgođen, ministerski predsednik Wekerle je izjavil, da na odgoditev vlada ne misli. — Minister Kossuth je poročal v ministerskem svetu o svoji avdijenci pri cesarju. Stranka 48 nikov zahteva, naj se bančni odsek postavi odločno na stališče samostojne ogiske banke.

d Nemški blok pod vodstvom kršč. socialcev je nemogoč. „Korr. Austria“

očita nemškim nacionalcem, da jim pač ni na tem ležeče, da bi omogočili normalno delovanje parlamenta ampak, da bi vrgli Bienenrthov kabinet in tako izsilili parlamentarno vlado. Do te pa, po mnenju kršč. soc. v sedajnih razmerah nikakor ne pride ter tudi ne bo mogoče doseči normalno delavnost parlamenta. To nam priča, da je kršč. soc. najljubše, ako ne pride do tega, ker upajo, da se tako vlada če mogoče še bolj klerikalizira, da parlament razpusti in da bodo oni pri novih volitvah s pomočjo vladnega aparata pridobili še več mandator in mogoče celo nadvlado v bodočem parlamentu. Te misli in želje so gonilna moč vsega delovanja „državne stranke“ krščanskih socialcev.

Štajerske novice.

v Dr. Hohenburger na delu ali kaj? Do zdaj so vsi uradi, katerih delokrog se razširja tudi na Spodnje Štajersko, sprejemali in reševali slovenske vloge, celo mestni uradi v nemških mestih. Državni uradi so te vloge reševali v slovenskem jeziku, avtonomni nemški uradi pa navadno v nemškem jeziku. Deželna sodnija v Gradcu vodi deželno desko štajersko za celo štajersko kronovino, torej tudi za Spodnji Štajer. Ona je toraj zemljiškoknjižni urad tudi za Spodnji Štajer.

Koncem meseca prosinca 1909 pa je dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru, pri deželni sodnji v Gradcu vložil prošnjo za vknjižbo zastavne pravice pri nekem posestvu na Spodnjem Štajerskem, ki je vpisano v deželni deski štajerski, prošnja je bila obložena s slovensko prilogo in je ležala blizu 1 mesec nerešena. Med tem časom je postal dr. Hohenburger pravosodni minister in glej deželna sodnija v Gradcu je naročila dr. R. Pipušu, naj predloži poverjeni nemški prevod slovenske listine, ker je baje uradni jezik deželne sodnije v Gradcu izključno nemški.

Med tem časom je deželna sodnija v Gradcu na predlog dr. R. Pipuša prejela tudi od c. kr. okrožne sodnije v Mariboru, slovensko zaprosilo za neko vknjižbo za deželno desko Štajersko. Zaprosilo je bilo obloženo s slovenskim predlogom in slovenskimi prilogami. Tudi v tej zadevi zahteva deželna sodnija v Gradcu nemški prevod slovenskega predloga in slovenskih prilog, ker je baje uradni jezik deželne sodnije v Gradcu nemški. Bližajo se nam potemtakem veseli časi!

v Iz žalske okolice. V 22. številki „Straže“ je naslovljen neki dopis iz Petrovč na tajnika kmetijske podružnice žalske, pozivajoč ga k odstopu od tajništva in odbornišva podružnice, da bo omogočen pristop kisti več posestnikom. Konstatujemo, da nam je pisec tega poziva dobro znan in da odstop g. tajnika od kmet. podružnice želi samo on, kajti znano mu mora biti, da je g. E. Slanc tajništvo odločno odklonil in je le vsled opetovane prošnje prevzel ta brezplačni, a mnogo dela povzročujoči posel. Ker je bil nastop dopisnika „Straže“ proti predlaganemu tajniku na občnem zboru brezuspešen, zateka se sedaj z raznimi dopisi enkrat v „Slovenski Narod“ potem zopet v „Stražo“ in hoče na ta način sejati razpor in ovirati delovanje kmet. podružnice, ki ima načelo izogibati se vsake politike in delovati samo na gospodarskem polju, in to iz osebne mržnje do g. nadučitelja Slanca, kateri se mu nikakor ne da komandirati. Značilno za politični značaj pisca je dejstvo, da pošilja svoje dopise enkrat liberalnemu, potem zopet klerikalnemu časopisu. Vsiljevanje tega moža in divjanje za čast-

nimi službami povzroča že občno veselost. Svetujemo mu, naj posveti svoje izvanredne talente svojem posestvu in omeji svoje delovanje, katero vsiljuje podružnici, na lastno zemljišče in šele potem naj kot vzor dobrega gospodarja osreči druge s svojimi dragocenimi nasveti. Ako to ne zadostuje, znamo govoriti še razločneje. Konečno apelujemo na odbor kmet. podružnice in na vse razumnike, da napravijo razdirajočemu počenjanju tega moža enkrat za vselej konec.

d Imenovanja v sodni službi na Spodnjem Štajerskem. Prestavljen je okr. sodnik in dr. Jos. Oswatitsch iz Brežic v Maribor; imenovan je za okr. sodnika v Celju znani dr. H. Watzulik v Šmohorju, za sodnika avskultanta dr. R. Altziebler v Ormožu in dr. R. Kristl v Brežicah. O teh imenovanjih si pridržujemo še besedo.

v Udeležba pri današnjem predavanju, katero priredita celjski podružnici C.-M. družbe, naj bode še boljše ko zadnjič. Predava g. Ivan Prekoršek o jezikovnih otokih na Sp. Štajerskem. Celjske Slovenke in Slovenci, danes zvečer v velikim številu v Čitalnico!

v Zlomil si je roko celjski mesar Koser, ko je šel po stopnicah v svoje stanovanje.

v Za C.-M. družbo je nabral lepo zbirko znamk in nekaj stanijolnega papirja Radovan Jošt, sinček g. ravnatelja Jošta v Celju. Navajajte svoje otroke, da posnemajo tega mladega navdušenega Slovenca!

v Za C.-M. družbo je nabral g. A. Šulek v Središču na gostji g. Marčeca v Obrižu 11 kron 19 vin, Prisrčna hvala!

v V audijenci je sprejel včeraj cesar predsednika graškega poštnege brzojavnega ravnateljstva, dvorn. svetn. Pokornjaja.

v Roditeljski sestanek v Gotovljah v nedeljo, dne 28. febr. se ne bode vršil v dvorani g. Malgaja temveč v učni sobi 3. razreda v šoli.

d Občinske volitve v Pilštanju bodo imeli prih. teden. Klerikalci že mobilizirajo vse, „kar leze ino gre“ za volitve. Voliti je treba seveda samo „dobre in poštene krščanske moze“, to je klerikalne kimovce, vsi drugi, ki čitajo napredno časopisje in so politično samostojni, so zategadelj „nepošteni“ in „brezverci“. Mi dobro vemo, da tako ne pišejo naši kmetje, pač pa politikujoči duhovniki.

v Med učenkami dekliske šole v Šmarju se zopet pojavlja škrlatica te bolezni v okraju to zimo ni konca. Šmarski šoli sta zaradi nje že to leto prekinili poučevanje. Sedaj se pa namigava, da se ni pred zopetnim podukom šolskih sob zadostno razkužilo in da je to vzrok novega obolenja učenk. Če res, je to neodpustno.

Okrajni zastop Šmarje in šmarska posojilnica kupujeta že nad 10 let šolskim knjižnicam v okraju vsako leto nekaj čtiva. To leto sprejela je vsaka šola 21 raznih knjig. Slovenski okrajni zastopi in denarni zavodi zavedajte se tudi vaše prosvetne naloge; pojdite, in storite istotako.

v Kurent zglasil se je letos prvič v šmarski šolarski kuhinji. Trške gospe so napekle in šolski mladini na pustni torek poslale toliko krapov, da je — čudite se — skoraj zmanjkalo njih še željnih otročjih želodcev. Zahvala in pohvala vsem darovateljkam, najbolj pa gospej županji, ker je sotržanka za to mirovno akcijo mobilizirala!

v Na Bobovem poleg Šmarja je nastal pustni torek predpoldan pri Strašku požar. Vrli šmarski gasilci so ga omejili na gorečo hišo, dasi je pretela drugimi poslopjem velika nevarnost.

v Lepa starost. Umrila je na Vranskem 93 let stara Elizabeta Ocirk.

v Zahvala. Šaleška posojilnica v Velenju, je darovala za tukajšnje uboge šolarje 10 kron. Za ta dar ji izreka iskreno zahvalo šolsko vodstvo št. Andraž nad Polzelo. Armin Brence, nadučitelj.

d Boj na preži. V Vrholah pri Konjicah so imeli pri posestniku Trobentarju gostijo. Proti večeru je prišlo več kmečkih fantov in so zahtevali, da se jih spusti v hišo, dasi se jim je zunanaj dalo jedi in pijače v izobilju. Tega gostje niso pustili; fantje so nato zgrabili polena in siloma vdrli v sobo, kjer je nastal hud pretep. Ranjenih je bilo več ljudi, med njimi prav težko jeden godec. Ali ni mogoče opustiti takih surovosti?

d Postajališče v Cirkovcih poleg Pragerskega se bode napravilo, ako bode privolil obč. odbor.

v Poslanec Marekhl bo imel te dni po svojem volilnem okraju več polit. shodov. Pripovedoval bo menda o svojih „nspehih“.

v V fondorfskih premogovnikih se se minule dni ponesrečili 4 rudarji; 2, Stoksreiter in Puža sta mrtva, 2, König in Rieder, ranjena.

v Šolska veselica se je vršila dne 18. februarja t. l. dopoldne na trirazredni šoli v Žetalah pri Rogatcu in je nad vse pričakovanje lepo uspela. Dnevni red je v glavnem obsegal petje, deklamacije, živo sliko, govore in nastop „mladih vojakov. Posebno gniljivo je bilo videti otroke stati v živi sliki ter prepevati! Slovenka sem, Slovenska zemlja in dr. Precej smeja je povzročil nastop mladih vojakov, ki so se opravljeni s sabljami, puškami ter čakami prav sigurno kretali.

d Umril je v Gradcu višji svetnik dež. sodišča Viljem pl. Luschin, star 53 let.

v Zaprli so v Mariboru agenta Štebiha, doma iz okolice, katerega zasleduje graško deželno sodišče zaradi goljufije. Stanoval je v hotelu „mesto Dunaj“ pod imenom Schneberger.

v Pred mariborskim okrajnim sodiščem se vrši dne 26. tm. razprava zoper Brenčiča, Engelmanna in Muršeca; proti prvemu zaradi javnega nasilstva po § 81., češ da se je dejansko branil, ko so ga znanega dne 13. sept. ptujski policaji hoteli prisiliti, naj odloži narodni znak; proti ostalima pa zaradi pregreška rabuke po §§ 279 in 283, češ da sta pozivala ljudi k nepokornosti proti povelju policije in se sama nista pokorila povelju, da se odstranita s ceste v Narodni dom. — O izidu poročamo.

a Redni, sedemindvajseti občni zbor Posojilnice v Mariboru se je vršil v nedeljo, dne 7. svečana 1909. Denarni promet znaša K 5.082.248'53 ali okroglo za K 500.000.— več, kakor v prejšnjem letu. Hranilne vloge s pripisanimi obrestmi so narasle na K 3.505.807'11. Stanje posojil v izkazanem znesku po K 3.153.907'77 se je povišalo z ozirom na stanje prejšnjega leta za K 102.659'27. Rezervni fond in drugo lastno premoženje je naraslo na K 481.130'21. Čisti dobiček znaša K 20.093'72. V dobrodelne namene se je določila in razdelila svota po K 4080'76 sledeče: dijaški kuhinji v Mariboru K 1000.—, podpornemu društvu slov. visokošolcev v Pragi K 100.—, podpornemu društvu slov. visokošolcev v Gradcu K 100.—, podpornemu društvu slov. visokošolcev na Dunaju K 100.—, odboru za podporanje slovenskih učiteljskihnikov v Mariboru K 50.—, zavodu Marijanišče v Mariboru K 50.—, zavodu šolskih sester K 400.—, slovenski šolski matiči v Ljubljani K 50.—, zgodovinskemu društvu v Mariboru K 50.—, podravski

podružnici slovenskega planinskega društva K 50.—, družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani K 200.—, v spomin petindvajsetletnega obstoja zavoda K 900.— kot tri podpore slovenskim visokošolcem a K 300.—, obiskovalcu slovenske kmetijske šole v št. Jurju ob J. žel. K 120.—, obiskovalcu slovenske trg. šole v Ljubljani K 120.—, ravnateljstvu z naročilom v razdelitev v dobrodelne namene po lastnem predvarku K 500'76. Vrh tega razdeli zavod vsakoletno znesek po K 2700.— podpore slovenskim visokošolcem iz obresti Franc Rapočeve ustanove, ki je njegova lastnina. Slovenci! Pospešujte razvoj slovenskega denarnega zavoda, delujočega ob jezikovni meji!

Kranjske novice.

o V Ljubljani je polno detektivov in „špiceljnov“, ki hodijo po gostilnah in kavarnah in poslušajo pogovore. — Zdi se nam, da smo na Ruskem!

o Shod narodno-naprednih volilcev se vrši v nedeljo 28. t. m. v Mestnem domu v Ljubljani. Poroča o političnem položaju drž. poslanec Ivan Hribar.

o Društvu slovenskih književnikov in časnikarjev je tovarnar in trgovec gosp. Ivan Jelačin v Ljubljani zopet daroval znatno vsoto 100 kron, za kar mu odbor tem potom izreka toplo zahvalo, priporočujoč slovenskemu občinstvu, naj velikodušnega darovalca krepko podpira posebno z naročevanjem njegove izborne kavne primese.

o V deželni bolnišnici je umrl včeraj c. kr. višji geometer v pok. g. Franc Peršl, oče altistinje slov. gledališča.

o Roditeljski sestanek se vrši jutri 27. t. m. ob 6. uri zvečer v telovadnici c. kr. druge drž. gimnazije v Ljubljani. Predava dr. Gvidon Sajovic o vzgojnem vplivu natančnega opazovanja narave.

o V Ljubljani se je poročil g. Franc Hladnik, trgovec v Trstu, z gđc. Tolazzijsko iz narodne rodbine v Logatcu.

o Sodna imenovanja na Kranjskem. Premeščen je okr. sodnik Fr. Regally iz Metlike v Radovljico, dr. Ivan Modic iz Vrhnike v Ljubljano, Ernst Stöckl iz Črnomlja v Kočevje; imenovan je za okr. sodnika dr. Vladimir Förster v Ljubljani za Metliko, za sodnika na Vrhniko dr. Pavel Skaberne, za Črnomelj Peter Keršič.

a „Ljudsko gledališče“ hoče napraviti, kakor poroča „Slovenec“, „slov. kršč. socijalna zveza“ v Ljubljani. Zaprošila je deželni odbor, naj ji dovoli po končani sezoni slov. gledališča do prihodnje sezone za nekaj nedeljskih popoldnevov in večerov brezplačno uporabo odra dež. gledališča za predstave in tudi v zimski sezoni vsaj deset nedeljskih gledaliških večerov. Deželni odbor je prošnjo ugodno rešil.

a Za višjega deželnega oficijala je imenovan Fr. Kristan, prej uradnik klerikalnega „Vzajemnega podpornega društva“.

o Na Vipavskem bode deželno-zborska volitev iz vol. razreda kmetijskih občin v vol. okraju Vipava-Idrija na mesto umrlega posl. Iv. Lavrenčiča dne 3. aprila 1909.

o Samostojni oddelek finančne straže v Radovljici se zopet ustanovi s 1. marcem za sodni okraj Radovljico.

o V konkurz je prišel v Kranjski gori trgovec Ivan Primožič.

o Podjetna občina. Stroj za ločenje kamna si misli nabaviti občina Jasen pri Ilirski Bistrici in prevzeti posipanje drž. ceste od Sv. Petra do Reke.

Koroške novice.

d Imenovanje. Profesor stavbne in umetno-rokodelske šole v Celovcu Matija di Gaspero je imenovan za ravnatelja strokovne šole za lesne stavbe v Beljaku.

d Sodna imenovanja na Koroškem. Premeščen je sodnik dr. Albin Vogel iz št. Vida v Celovec, dr. Günther Ohrfandl iz Feldkirchna v št. Vid; imenovan je za dež. sodnega svetnika in predstojnika okr. sodnika v Brežah drž. pravdnika nam. dr. Spanner.

d Volilni imeniki splošne volilne skupine za mesto Celovec so razpoloženi od 24. febr. do 9. marca pri mestnem magistratu v uradu knjigovodstva (v pritličju) v uradnih urah in razun tega še od 12. do 1. vsakemu na vpogled.

d Železniška nesreča. 63 letnega krojača Alojza Gmundnerja je v bližini postaje Osoje zagrabil vlak in ga vrgel v stran, da je bil takoj mrtev. Vodja lokomotive je dal parkrat znamenje, a Gmundner, ki je bil gluha, ni slišal ničesar in tako je bila nesreča neizogibna.

d Smrt v plesni dvorani. Pri šulferajnskem plesu v Celovcu na pustni torek je postalo huzarskemu poročniku baronu Lippe naenkrat slabo. Spravili so ga v hišnikovo stanovanje, kjer je v par minutah umrl na kapi. Bil še je komaj 27 let star.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

„Narodni listy“ o položaju.

d Praga, 26. febr. (Brz. „N. Dn.“) „Nar. listy“ poročajo, da bode Bienenrth stopil v dogovor z vsako češko stranko posebej (!); prisostvoval bo dogovorom minister Žaček. Vlada bo predložila parlamentu, ko bo sklican, vse vladne predloge, ki so pri zaključenju zasedanja ostale nerešene, in sicer proračun, predlogo o rekrutih, o hišnonajemni davku o socijalnem zavarovanju, poddržavljenju severo-vzhodne železnice in železn. prog državne železn. družbe kakor tudi obe jezikovni predlogi za Češko.

Bulgarsko-turški spor.

d Drinopolje, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Bulgarija mobilizira dve diviziji, eno v Plovdivu in eno v Izmajlu. Celobulgarsko-turško mejo stražijo bulgarski vojaki. Vse mohamedanske vasi so ravnotako zastražene.

d Sofija, 26. febr. (Brz. „N. Dn.“) Veliki vezir Hilmipaša je zopet začel pogajanja za rešitev bulgarsko-turškega spora in je pripravljen popustiti nameravano odškodninsko vsoto na 100 milj. frankov.

Mir ali vojska?

Cetinje, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Oboroževanje črnogorske vojske, ki je bilo za nekaj časa ustavljeno, se je znova z rusko pomočjo začelo. V Bar je dospel ruski parnik z orožjem in streljivom za črnogorsko vojsko.

Belgrad, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Včeraj zvečer je priredilo več grušč mladih ljudi ovacije pred stanovanji ministrov in obenem demonstrirala proti Avstriji. V orfeju se je predstavljala neka igra, v kateri se zasmehuje Avstrijo. Prišlo je do razburjenih izjav proti sosedni državi. V skupščini se je govorilo, da se bode odposlala spomenica v Pariz, London, Petrograd in Berlin.

Praga, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) Tukaj se govori, da je srbski poslanik na Dunaju odpoklican.

d Zemun, 26. febr. (Brz. „N. Dn.“) Kakor se nam poroča, je ruski poslanik

Sergejev zopet posredoval pri Milovanoviću, da naj srbska vlada ne odpošlje nameravane spomenice velesilam. Milovanović mu je dejal, da se Srbija ne da od nobene velesile prisiliti, da bi s svojim oboroževanjem prenehala in se noče pridružiti nobeni nameravani akciji velesil. Pri tej priložnosti je rekel Sergejev: Srbsko vprašanje je tudi rusko vprašanje, srbsko trpljenje je tudi naše trpljenje.

Petrograd, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“)

V očigled težkoč sporazuma med Avstro-Ogrsko in Srbijo se vseslovansko gibanje na Ruskem zelo ojačuje. Predsednik ruske sokolske zveze je priredil zbirko za srbski vojni zaklad. Grof Rostopšin namerava veliko protiaustrijsko in protinemško manifestacijo.

Zasledovanje čeških narodnih socijalistov.

Praga, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“)

Včeraj so bila vsled ukaza policijskega ravnateljstva zopet hišne preiskave v tajništvu narodno socijalne stranke, v tajništvu omladinskih organizacij in v uredništvu „Češke slovo“. Preiskali so vse pisalne mize in stikali za protivojaškimi spisi. Več listin so konfiscirali. Poslanec Buřival, ki je bil navzoč pri preiskavah, je protestiral proti načinu teh hišnih preiskav.

Še ptujski dogodki pred sodiščem.

o Maribor, 26. febr. (Brz. N. Dn.)

Pri današnji obravnavi je bil učitelj Engelman iz Trsta, kateri je bil obtožen, da je zapeljeval ljudi k rabuki in po § 314., oproščen. Biv. ptujski policaj, sedanji konjiški obč. tajnik Antonič, se je zapletel v huda protislovja. Obtožbo je zastopal dr. Verderber, branil ga je dr. Rosina. — Obsojen je pa bil Janež Brenčič na 3 tedne zapora, zaradi javnega nasilstva! (Menda zato, ker se je branil pred nemškimi tolovaji!) Obravnava je bila pravi kongres nemških policajev iz Ptuj, Maribora in Celovca. — Obravnava proti Muršecu se vrši ob 4. uri. Natančnejše poročilo sledi.

Različne vesti.

o Dunaj, 26. febr. (Brz. Nar. Dn.)

Umril je bivši poljski minister-rojak Piętak.

o Petrograd, 26. febr. (Brz. „Nar. Dn.“) K boleznim velikega Kneza Michaela Nikolajeviča se poroča, da se je njegovo stanje še poslabšalo. Starček je zopet zgubil mnogo moči. Vsak čas se pričakuje katastrofe.

Po svetu.

v Umor vojaka na Dunaju. Pešec Kovač, ki so ga našli pri arzenalu mrtvega, se je, kakor je preiskava dooznala, sam ustrelil. Bil je 29 let star in je moral sedaj služiti, ker je po naboru pobegnil v inozemstvo. Bil je jako nered pri vojaki in je porabil priliko na straži da se je z ostro patrono ustrelil.

o Velikanske snežne zamete in hud mraz do 18° pod ničlo imajo v češko-mo. avskih obmejnih gorah. Mestoma so hiše popolnoma zametane.

o „Veleizdajalci“ tudi v Dalmaciji? Poroča se iz Dubrovnika, da so se izvršile v uredniških prostorih lista „Dubrovnik“ hišne preiskave in da se izvrše tudi še v uredništvih „Crvene Hrvatske“ v Dubrovniku in „Boke“ v Kotoru.

o Od ruske meje. Iz Podvoloczyske se poroča, da je v rusko obmejno postavo Pruskov prišlo 24. t. m. pet ruskih štabnih oficirjev; šli so od hiše do hiše in izpraševali, koliko vojakov se tam lahko nastane. V obmejno postajo Voloczysko je prišlo v 40 vagonih 1000 kozakov.

o Friderik Spielhagen, znani veliki nemški romanopisec, je obhajal v sredo svojo 80 letnico.

o Volka je ustrelila na Zgor. Avstrijskem blizu mesta Eans hčerka logarja na posestvu princa Hohenlohe.

v Finski deželni zbor je razpuščen
Volitve bodo 1. junija.

v Odstopil je podpredsednik češkega dežel. kulturnega sveta Frid. baron Aehrenthal. Čuje se, da bo imenovan za predsednika princ Friderik Schwarzenberg, za podpredsednika pl. Kreisl.

v Samomor. Trebuh si je s kuhinjskim nožem prerezal znani češki zrakoplovec stotnik Fr. Hulka. Storil je to v navalu nervoznosti.

v Na eno leto težke ječe je bil obsojen v Zagrebu zidar Luigi Simoni, ki je iz obupa z revolverjem streljal na obitelj Carnelutti, ker se mu ni hotelo izplačati zaslužka.

v Nižavstrijska kmetijska družba. Ker je prestolonaslednik Franc Ferdinand odložil protektorat nad družbo in sicer baje valed tega, ker je družbini predsednik knez Anersperg nastopil v neki debati v drž. zboru zoper predprave, ki jih daje ministerstvo prestolonasledniku v gospodarskem oziru, je sedaj knez odložil predsedstvo družbe.

o „Balkanska federacija“. Francoski list „Journal de Salonique“, Mladoturkom blizu stoječ, predlaga zvezo Srbije, Turčije, Bolgarske, Grške, Črne gore in Rumunije na podlagi carinske skupnosti in splošne obrambe proti tujinskemu uplivu. — V Belgradu je našel predlog simpatičen odmev.

o Moderni Babilon je mesto Čikago v Sev. Ameriki. Govori se tam 14 jezikov. Čikago je za Prago največje češko mesto, je tretje švedsko, četrto poljsko, a peto nemško mesto.

o Protekcijonizem na Madžarskem. Madžarska koalicijska vlada si hoče na vsak način zasigurati oblast in zato ji vsako sredstvo dobro služi. Z nasiljem in brezpravnostjo onemogočuje narodom vsako politično življenje. Uradnike, kateri niso njihovi brezpogojni privrženci, odpušča iz službe, a na njihova mesta postavlja svoje politične agente brez ozira na sposobnost in izobrazbo. V koliko pa koalicijskaši ne morejo na tak način namestiti in zasigurati svojih privržencev, pa vstvarjajo kar nova uradniška mesta. Samo v preteklem letu so sistemizirali 13.507 novih uradniških mest. Glede na tako veliko število, je jasno, da se ta mesta niso ustanovila iz potrebe, temveč se je delalo v glavnem za osiguranje propalih eksistenc, ki so imele protekcijo te ali one uplivne osebe ali sluge kaknega mogočnega. — Navedemo samo en eklatanten primer. Naučni minister Apponyi je poveril bivšemu upravitelju gledališča Aleksandru Földesi nadzorovanje pevskih društev po deželi, da ona ne bi delala konkurence gledališkim društvom. Za to svoje „službeno delovanje“ dobiva g. Földesa letno 21.600 K. Podobnih slučajev bi še mogli več navesti. Pa mislimo, da ni potrebno dokazovati, da je Ogrska zemlja korupcije, protekcijonizma, brezzakonitosti in nasilja.

Dopisi.

o Mozirje. Dne 21. t. m. je tukaj zborovala kmetijska podružnica za Sv. Mišel. Zborovanja so se udeležili kmetje iz okolice v največjem številu. Predsednik podružnice podeli najpoprej besedo živinozdravniku Jelovšku. Ta je v 1 uro trajajočem govoru prav po domače in v lahko umljivi besedi podal in pojasnil glavna pravila umne živinoreje. Ta strokovni govor so navzoči ves čas z največjim zanimanjem poslušali. Ko je končal, so nakateri stavili še posebna vprašanja, na katera je govornik točno in vsestransko odgovarjal. G. Ivan Cesar se je potem govorniku za ta tako temeljit in poučen govor zahvalil ter je vse navzoče pozival, da kar v najobilnejšem številu pristopijo k podružnici. V združitvi je moč in čim več udov bode podružnica imela, tem večje uspehe bode tudi dosegla.

Gosp. predsednik podružnice Pušenjak je potem poročal o delovanju podružnice v preteklem letu. Dasi se je podružnica šele pred dobrim letom ustanovila, so vendar njeni uspehi prav udobni. Podružnica je razdelila med svoje ude več drevesnih škropilnic, nekaj umetnega gnojila in semena; omislila je tudi travniško brano. Letos bode pa tukaj tečaj za osušenje močvirnatih travnikov, na katerega se že

sedaj vsi udje podružnice posebno opozorijo. Kmetje, kateri imajo planine, dobili so prav izdatne podpore za ureditev planinskih pašnikov.

To poročilo je jasno pokazalo, kako koristno in blagonsno je bilo dosedanje delovanje podružnice in bi naj to tudi vsakega kmeta spodbudilo, da pristopi k podružnici. G. predsedniku pa, kateri ima pri podružnici največ dela, se je soglasno izrekla zasluzna zahvala.

Nadalje so se stavili in sprejeli sledeči nasveti: 1. Družbeno glasilo „Gosp. Glasnik“ naj dobi kot strokovni list bolj primerno obliko. 2. Vse podružnice po slov. Štajerskem se naj povabijo, da po svojih strokovno izobraženih udih sodelujejo pri službenem glasilu. 3. Pri kmetijski družbi se naj nastavi tajnik, ki bo popolnoma zmožen slov. jezika in bo obnem tudi urednik družbinega glasila.

Kot odposlanca k letošnji glavni skupščini kmetijske družbe štajerske, katera se vrši meseca marca v Gradcu, se enoglasno določita predsednik podružnice g. I. Pušenjak in g. F. Praprotnik.

Končno smo imeli še kaj ugodno priliko prepričati se, kako izvrstno pihačo nam daje naša domača mošnica ozimka. Ta hruska je prav naše gore list in se mora v vsakem oziru prištevati k najboljšim mošnicam in je torej vredna, da se kar v največjem številu zasaja in razmnožuje.

Narodni gospodar.

o Česká národnohospodářská společnost v Belu pod Bezdězem na Češkem. Pod tem imenom se je tam ustanovila tovarna za luksuzno steklo. Izdelovanje te robe je bilo dozdej izključno v nemških rokah. Slovenski steklarji, pozor na to slovansko podjetje.

o Obrtnemu pospeševalnemu zavodu v Gradcu je ministerstvo za javna dela zvišalo podporo za leto 1909. od 13.000 na 15.000 kron letnega prispevka. Pričakujemo, da bo zavod, ki je ustanovljen za celo Štajersko, tudi za spodnještajersko slovensko obrtništvo začel izvrševati svojo prokletost, dozdej v polni meri zanemarjano dolžnost.

Tržne cene.

25. februarja.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za marc 34'50, za maj 34'50, za september 32'75, za december 32'—.

Tendenco mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'10, za oktober — december K 22'—. Tendenco stalna. — Vreme jasno.

Sladkor. Trst: Centrifugale Pilés prompte K 28'3/4 do 29'3/4, za v dobavi K 29'3/4 do 30'1/2. Tendenco stalna.

Budimpešta, 25. febr. Pšenica za april 13'44, pšenica za maj 13'31, pšenica za oktober K 11'48, rž za april K 10'60, rž za oktober K 9'68, oves za april K 8'89, oves za oktober K —, koruza za maj K 7'49. Promet 14.000 met. st.

Budimpešta, 25. febr. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 139 do 140 vin., mlade, srednje 139 do 140 vin., mlade, lahke 139 do 140 vin.; zaloga 19.558 kom.

Svinjska mast v Budimpešti: 145'—, namizna slanina 126'—.

Borza za kmetijske pridelke: Cene nespremenjene, promet slab, tendenco mirna.

Tedenski živinski sejem v Gradcu, 25. febr.: Na sejm se je prignalo 820 glav (383 volov, 100 bikov, 270 krav in 67 telat.) Cene splošno neizmenjene. Cene so bile: Pitani voli 38—42 kron (izjemna cena 44 K), napol pitani voli 33—37 K, suhi voli 29—30 K, voli za pitanje 27—32 K; pitane krave 26—32 K, napol pitane krave 21—25 K, suhe krave 12—18 K, biki 87—35 K, mlade krave dojnice (do 4. teleta) 27 do 32 K, starše dojnice 23—26 K, telne krave 23—26 K. (Vse cene so za 50 kg žive teže.)

Graška borza za kmetijske pridelke: Pšenica 76/77 kg 1385

do 14'—, 77/78 kg 14'10 do 14'40, 78/79 kg 14'90, 80/1 kg Tisa 15'—; rž 73/74 kg 11'05, 74/75 kg 11'20, 75 kg 11'35; koruza nova 8'40 do 8'85; cinquantin nova 9'75, oves 10'— do 10'15, nezadacen.

Slovanski zapiski.

d Pomadžarenje Hrvatske. Ne le z madžarskimi šolami, ki kakor gobe vstajajo po Hrvatskem, hočejo Madžari utrditi svoje pozicije po Hrvatskem, ampak sedaj že tudi stegajo svoje grabeljive roke po cerkvenih institucijah. „Katoliška“ ljudska (?) stranka madžarska stoji temu gnusnemu početju na čelu. Reko bi radi izločili iz senjake biskupije in jo napravili za samostojen madžarski vikarijat. Sedaj pa so se vrgli na djakovačko biskupijo. Trobentajo, da ta biskupija nima pravice do obstanka, da se ne sme zasesti, da se mora prenesti na Madžarsko in se morajo škofije te župnije podrediti katoliškemu madžarskemu škofu v Kalocsi itd. To se pravi: upliv madžarskih škofov in madžarske cerkve razširiti na Hrvatsko, da bodo ti škofje lahko tudi s hrvaško duhovščino postopali tako kakor sedaj s slovaško.

d Dr. Jozua Frank je odpotoval v „važni politični misiji“ na Dunaj. Tako brez komentarija „Hrvatska“.

d Biskup Pavel Gugler v Zagrebu je umrl 22. t. m. zvečer v 90. letu starosti. Vsi hrvatski časopisi poročajo o njem z velikim spoštovanjem kot enem največjih Hrvatov, kot največjem hrvatskem dobrotniku izza Strossmayerja, kot „inkariranem Strossmayerovcu“ v najlepšem pomenu besede. V narodni borbi je stal vedno do zadnjega trenutka v prvih vrstah; za prosvetna in dobrodelna društva ter v druge dobrodelne namene je razdelil samo v zadnjih 8 letih nad 400.000 kron skoro izključno za narodna društva in za prosvetne ustanove (4000 K za medicinsko fakulteto!). Blag spomin velikemu rodoljubu!

Rnjiževnost.

v Poziv slovenskim pravnikom! Na zadnji glavni skupščini našega društva se je izrekla in utemeljevala želja, naj bi „Slovenski Pravniki“, ki ga naše društvo izdaja že XXV. leto, začel izhajati v večjem obsegu in če le možno že prihodnji mesec po dvakrat vsak mesec, začasno na po drugi polji sedanje oblike. Tej želji bi mogel podpisani odbor ustreči tako ali tako le tedaj, ako se do 5. prih. meseca oglasi še toliko novih članov ali naročnikov, da se pokrijejo dokaj večji stroški, ki nastanejo s povečanjem ali polumesečnim izhajanjem lista.

Zasluge „Slov. Pravnika“ za domače pravništvo in vzlasti za slovensko uradovanje v preteklih 24. letih so tolike, da nam jih pač ni treba naštevati, a delovanje njegovo bo neprijetno uspešnejše, ako se list postavi na navedeno širšo podlago.

Poudarjati pa moramo, da je intenzivnejše delovanje tega našega strokovnega glasila v sedanji dobi, ko dozorava slovensko vsenčiliško vprašanje in ko je rešiti jezikovne spore zakonitim potom, neobhodno potrebno in neizogibno.

Zategadelj namerjamo pomnožiti znanstvene razprave, poleg sedanje tvarine v listu pa tudi v večji meri prinašati članke in primere o upravnih,

trgovinskih in meničnih stvarih, o sodnem zdravstvu ter sploh o vseh strokah pravnega življenja. List hoče beležiti vse stanovske spremembe in pojave našega pravnštva, prinašati važno vsebino drugih pravnih listov, posebno slovanskih ter točno podajati nova zakonska določila, domača in inozemska. Pripraviti bi se dal tudi prostor za inserate, tikajoče se pravnih potreb in potrebščin.

V navedeno razširjenje nam je obljubljena pomoč naših dosedanjih in novih sodelavcev. Opisana preuredba lista bo gotovo v korist večjim županstvom, okrajnim, zdravstvenim, cestnim in drugim samoupravnim zastopom, hranilnicam, posojilnicam in sploh zadrugam ter večjim trgovcem, kateri vsi naj bi se torej v narodno in lastno korist naročili nanj.

Celoletna članarina za zunanje člane ali pa naročnina znaša sedaj samo 10 kron (naročnina za pol leta 5 K).

Podpisani odbor goji trdno nadejo, da vsi pozvani krogi uvidijo važnost označenega podjetja, ter da sedaj biagovoljno pristopijo k društvu „Pravniku“ ali si naroče „Slov. Pravnika“ za nezaten letni znesek.

Odbor društva „Pravnik“.

Iz sodne dvorane.

v Izpred mariborskega okrožnega sodišča. (Zagrešeno življenje.) 46 letni železninski delavec Alojz Bauer je obtožen, da je 16. febr. t. l. popoldan v grajski ulici 2/II. ukradel iz nezaprtega stanovanja zimsko suknjo v vrednosti 70 K. Obtoženec je preživel večino svojega življenja v ječi zaradi tatvin, ki jih je izvršil v raznih krajih Avstro-Ogrske in Nemškega in je bil 21 krat kaznovan. Koncem preteklega leta je bil v Gradcu odpuščen iz 5 letne ječe in baje ni dobil nikjer dela, ker mu manjkajo 4 prsti leve roke. Zato je hotel potovati v Italijo, a v Mariboru je imel samo še 2 K. Zagovarja se torej, da je kradel vsled revščine. Sodni dvor ga obsodi na 6 mesečno težko ječo, poostreno z 1 postom mesečno. — (Opasna šala) 9. junija l. l. je kegljala vesela družba v neki gostilni na Bregu pri Ptuj. Med že precej natrkano družbo sta bila tudi krojač Fr. Kosi in izdelovatelj orožja Alb. Batitsch, oba precej močna moža. Ker se je Kosi hvalil s svojo močjo, je napravil Batitsch par šaljivih opazk. Nato prime za šalo Kosi Batitscha in oba padeta, pri čemur si Batitsch zlomi levo nogo. Zato je Kosi okrajno sodišče v Ptuj obsodilo na 100 K globe 500 K odškodnine za bolečine in pokritje sodnih stroškov. Kosi je vložil priziv in okrajno sodišče ga je danes oprostito, ker je bilo mnenja da se je ta nesreča zgodila v šali in ker sta se oba takoj nato pobotala. Predsednik še opominja Kosi, naj se v prihodnje ne hvali več s svojo močjo, da ne pride zopet tak neprijeten položaj.

Društvene vesti.

a Sevnica ob Savi. Odsek Brežiškega Sokola v Sevnici napravi v nedeljo, 28. t. m., ob pol drugi uri popoldan peš izlet na Blanco do gosp. Likerja. Upamo, da jo bodejo v nedeljo tudi vsi drugi na tisto stran zavili.

Listnica uredništva: Oc. dopisnike prosimo potrpljenja. Te dni pride vse na vrsto.

Mali oglasnik

Plača se za enkratno objavo 60 vin.
za dva- ali večkratno objavo za vsakokrat 50 „
Če znaša oglas več kakor 5 tiskanih vrst, se plača za vsako nadaljno vrsto 10 „
Oglase v „Malem oglasniku“ se plačuje vnaprej (tudi v znakah). Na vprašanja, tičočna se oglasov, odgovarjamo le, če je priložena vprašanja znamka ali dopisnica za odgovor.

Upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Sadno drevje

visoko, nizko in močno, vrbove sadike (kolče), same ikansko ručje prodaja po niski ceni Ant. Kupčič, ekonom. Ptujška gora, 82 2-2

Posestvo,

četrt ure od Vojnika ob ljubljenski cesti v obsegu 2 eralov se prodaja za nizko ceno ali pa da v najem. Hiša je sidana, s opeko krita, ima 3 sobe, kuhinjo in klet. — Vprašati je v upravništvu „Nar. Dnevnika“.